

Postbus 664
2300 AR Leiden

071-5143719

stichting@duinbehoud.nl
www.duinbehoud.nl

Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

verstuurd via de internetconsultatie:

<https://www.internetconsultatie.nl/spoedwetvervangenomgevingswaardestikstof/reageren>

Kenmerk: Behandeld door: Marc Janssen
Betreft: Spoedwet omgevingswaarde stikstof 06-33582581

Datum: 24 augustus 2025

L.S.,

Gaarne maakt Stichting Duinbehoud gebruik van de mogelijkheid om te reageren op het document "Spoedwet vervangen omgevingswaarde stikstof".

Knelpunten natuurbeheer

Binnen het werkgebied van Stichting Duinbehoud (strand, duinen en binnenduinrand) ligt een zeer belangrijk leefgebied voor inheemse flora en fauna in Nederland. Het betreft circa 40.000 hectare Natura 2000-gebied. Het voortbestaan van de planten en dieren in deze natuurgebieden is afhankelijk van de omgevingskwaliteit en het beheer van deze gebieden. Het beheer is in handen van natuurbeheerorganisaties, waterleidingbedrijven en diverse overheden. De beheerders van deze natuurgebieden ondervinden dagelijks problemen bij het beheer van deze natuurgebieden als gevolg van diverse omgevingsfactoren. Eén van de belangrijkste knelpunten daarbij is de overmatige stikstofdepositie.

Deze stikstofdepositie zorgt voor een versneld dichtgroeien van de duinen met als gevolg het verdwijnen van bijzondere leefgebieden voor plant- en diersoorten en het verminderen van de biodiversiteit. Het gevolg is ook dat natuurbeheerders de grootste moeite hebben om de nationaal en internationaal vastgelegde verplichtingen voor in stand houding van de natuur te realiseren. Zij moeten noodgedwongen allerlei aanvullende maatregelen treffen (maaibeheer, begrazingsbeheer, afplaggen en kappen) om nog enigszins te kunnen voldoen aan de gestelde doelen. Een belangrijke drukfactor die leidt tot verslechtering van de natuur betreft de stikstofdepositie.

Waar natuurbeheerders behoefte aan hebben ter ondersteuning van het natuurbeheer is een slagvaardig en effectief beleid om de stikstofdepositie te verminderen en een mechanisme om te controleren of dit beleid ook werkelijk leidt tot natuurherstel en het realiseren van de gestelde natuurdoelen. De vraag is of de "Spoedwet vervangen omgevingswaarde stikstof" in die behoefte voorziet.

De omslag naar emissiesturing

Een belangrijke motivatie voor de "Spoedwet vervangen omgevingswaarde stikstof" is de door de huidige minister gewenste omslag van een sturing op depositiedoelen naar een sturing op emissiereductie. Op zich is er niets mis met het ontwikkelen van beleid voor een sturing op emissiereductie. Echter, wat in dit wetsvoorstel gebeurt is het vervangen van kwantitatieve doelstellingen (percentages en jaartallen die zijn vastgelegd in de wet) door kwalitatieve doelstellingen ("aanzienlijke vermindering" van stikstofemissie). Dit is een forse afzwakking van beleidsdoelen. Wat ook gebeurt in dit wetsvoorstel is dat de te behalen natuurdoelen (het

areaal stikstof gevoelige habitats) uit de wet worden gehaald. Daarmee is dit voorstel een ernstige afzwakking van het huidige natuurbeleid.

Schrappen artikel 2.15a

Een belangrijk voorstel in de "Spoedwet vervangen omgevingswaarde stikstof" betreft het schrappen van artikel 2.15a uit de Omgevingswet. Dit betekent concreet dat alle resultaatverplichtingen om binnen gestelde termijnen (2025, 2030 en 2035) de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden te verlagen komen te vervallen. Het realiseren van concrete natuurdoelen wordt hiermee op de lange baan geschoven en nog ernstiger: de overheid ontslaat zichzelf hiermee van de verplichting om concrete en toetsbare resultaten te boeken. Daarmee is dit voorstel is een ernstige afzwakking van het huidige natuurbeleid.

Vervangen artikel 3.9 vierde lid

Een tweede voorstel in de "Spoedwet vervangen omgevingswaarde stikstof" betreft het vervangen van artikel 3.9 vierde lid uit de Omgevingswet. De nieuw voorgestelde wetstekst betekent concreet dat het (nog op te stellen) programma voor het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen wordt losgekoppeld van kwantitatieve resultaatverplichtingen (vastgelegd in het huidige artikel 2.15a) en wordt gekoppeld aan de (vage) omschrijving van "een aanzienlijke vermindering van de uitstoot van ammoniak en stikstofoxide". Ook dit voorstel betekent een ernstige afzwakking van het natuurbeleid. De wettelijke verplichting om binnen gestelde termijnen concrete natuurdoelen te realiseren vervalt. Deze wordt vervangen door een inspanningsverplichting voor het verminderen van de stikstofdepositie zonder dat duidelijk wordt welke natuurdoelen binnen welke termijn worden gerealiseerd.

Europese verplichtingen

De EU-verordening natuurherstel geeft de verplichting om natuurherstelmaatregelen te nemen om de gunstige staat van instandhouding te bereiken. Voor 2030 moet tenminste 30% van de oppervlakte habitattypen in goede toestand verkeren, voor 2040 op minstens 60% en voor 2050 op minstens 90%. Met de invoering van de "Spoedwet vervangen omgevingswaarde stikstof" is het onduidelijk op welke wijze aan deze Europese verplichtingen kan worden voldaan. Een expliciete toetsing ten aanzien van de te behalen doelen op grond van de EU-verordening natuurherstel ontbreekt.

Waarom een spoedprocedure?

In het wetsvoorstel ontbreekt een steekhoudende onderbouwing waarom wordt gekozen voor een spoedprocedure. Naar de mening van Stichting Duinbehoud is de urgentie van de stikstofproblematiek gelegen in het omlaag brengen van de stikstofuitstoot om ruimte te maken voor vergunningverlening en natuurherstel. Dit wetsvoorstel draagt echter op geen enkele wijze bij aan het omlaag brengen van de stikstofuitstoot. Er is daarom ook geen goede motivatie te geven voor het toepassen van een spoedprocedure en voorbij te gaan aan een zorgvuldige voorbereiding van wetswijzigingen via de reguliere procedure.

Conclusie

Op grond van bovenstaande constatering kan Stichting Duinbehoud niet anders concluderen dan dat de "Spoedwet vervangen omgevingswaarde stikstof" een ernstige verslechtering is van het natuurbeleid. Dit voorstel leidt tot vertraging van het stikstofbeleid en onzekerheid voor het behalen van natuurdoelen. Wij verzoeken u dringend om het wetsvoorstel in te trekken.

Gaarne bereid tot nadere toelichting,
met vriendelijke groet,

Marc Janssen
directeur